

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 11

Tilleggsspørsmålnr.

Emne: Grynse attåffor.

Oppskr. av: W. Haug

(adresse): Kapp

Fylke: Opland

Herad: F. Tøns

Bygdelag: - " -

Gard: Næsteborg stene

G.nr. 141 Br.nr. 1072

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Først må jeg be om undskyldning at jeg er sent ute med svar denne gangen, men sommen er det så meget annet å fare med.

Attåffor har ikke vært så meget brukt her over bygden, men er da kjent. Kanskje mer for, end i de senere år. Tønsbarn var mer almindelig for 40-50 år tilbake.

Spørsmål No 3 går jeg rasst fordi idet dette er usjunt her

II Tang-Tare er selvfølgelig usjunt her

III Skumet for av planter. *Cakile regina* her for likeverdig eller helst bedre end halm.

"Krapulær" er antagelig det vi kaller "rasulær"
 Dette har vært brukt som strøi til griset
 saie-kalver m. s.

IV Huskema. Jeg kan huske at dette var brukt
 1-3 i situasj i 1892 som vel var et torkår. Hjemme
 på Haug ble det da brukt sammen med ager-
 sørpsmat. Det ble blandet sammen i "åmleåres"
 (kaller) av bre som rømmet ca 20 liter og
 påslått varm drukk for *Brennevinstermeris*
 Litt sto det og sauset sig i noen timer før
 det ble "serveret". Jeg synes huske at

2
det beer var mink fra hester (altså ikke fra
hopper) som var berust. Dette vistnok av hensyn
til urinet som lettere ledes nedlaudet fra hoppers.

Fjor som jo var et meget kritisk tidsår
her på østlandet var det påtale og ankefalet
i avisene å beruse dette for middel, men
jeg tror ikke det blev berust av noen. Drans
hadde vi heller ikke da. Og det tror jeg var
en absolut betingelse, når vi beruste hestemink.

Jeg har hørt at en eldre dyrlæge her, har
ankefalet beruse av hestemink til svin.
Han har tidligere praktisert i Nalsdalen
og Søndrenerdalen, og der kaldt "beusten".

V Sårpeper: Dette navn beruses vi om agn-høle (lyel)
og hakk. Eller også søop. Fra gammenes har
dette været daglig kost til både beer og
slagteosses hele vinteren fra Oktober til
April-Mai, når Brenneriene var i drift.

Dette ^{dransen} var et udmerket for. Dyrene, at da med
stor appetit sees om sårpeper og hakk
kunde være av no dårlig kvalitet.

Brenneriene - som mange nu har fylt
100 år - hadde fra gammelt egue fjøs hvor
andelsierne kunne få sat ind foringsosses
omr høsten og fin dem gjødd omr vinteren.

Uttrykket "fieb som en brenneriass" stam-
mer fra den tid. Meinen var regel-
hast og varm drank og kanskje alltså litt
heumjøl (lyel). Brenneridriften har i årenes
löp grunnlagt mange forandringer og i
de sidste 50-60 år er dransen kjøst hjem
på gårde og foret op. Disse anlag er i
drift igjen i år, men synger vel på sidste
verset sin. Træspreuen og Ugnedigheten

3

II

sånger i fællesskab for å ødelægge denne gamle
fordærmsindustri, som har haft så stor betydning
både fordærmsmessig og særlig for husdyrholdet i
Opland-Hedonara og Trændelag fylker.

V6 Ni

7 Ukjendt her

VI 1. Fiskeaffald blev lidt beruset under sidste krig; men
jeg tror mindre end under forrige Koldkrigskrig.

2 Det var vistnok særlig vare-Stader bygget m. d.
af bled som beruset i koldt. Aldrig kødt.

De andre spørgsmål kan besvares som
ukjendt her.